

Nr 221.

Av herr **Jacobsson m. fl.**, med förslag till visst tillägg till 18 § näringsfrihetsförordningen.

I kungl. förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet meddelas i 9 § 3 mom., vilket lagrum i dess ursprungliga lydelse tillkommit genom kungl. förordningen den 23 september 1887, vissa bestämmelser rörande det slag av handel, som kännetecknas därav, att handlande utom den ort, där han i laga ordning anmält sig till handels idkande, eller ock å sådan ort, innan kontor av stadigvarande beskaffenhet där inrättats, på kortare tid å auktion eller under hand annorledes än å marknad avyttrar lager av handelsvaror. Denna form av handel betecknas i förordningen som »realisation». De åsyftade bestämmelserna föreskriva i huvudsak, att den som önskar bedriva handel av förevarande slag har att därtill söka tillstånd, i Stockholm hos överståthållareämbetet och i övriga orter hos länsstyrelsen i det län, där försäljningen skall äga rum. För erhållande av sådant tillstånd skall sökanden förete bevis om vissa personliga kvalifikationer samt jämväl meddela uppgift om den kommun, varinom och tid, varunder han inom varje kommun ämnar bedriva försäljningen, varjämte förteckning över varulagret skall bifogas. Därest myndigheten finner skäl bevilja det sökta tillståndet, har denna att tillika, med avseende å varuförteckningens omfattning och det tillärnade antalet försäljningsställen, bestämma en särskild avgift, ej under tjugofem kronor eller över femhundra kronor, till varje kommun, inom vilken försäljningen skall ske. Avgiften skall komma de särskilda kommunerna till godo.

Av utredning, som verkstälts i sammanhang med avlåtande till 1932 års riksdag av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om kringföringshandel och tillfällighetsförsäljning (nr 41), framgår, att antalet i vederbörlig ordning *beviljade* realisationer under de år, som utredningen omfattat, varit synnerligen ringa. Erfarenheten torde dock giva vid handen, att dessa försäljningar, åtminstone i vissa delar av riket, äro betydligt vanligare förekommande än vad de i utredningen anförda siffrorna synas utvisa. Ett belägg härför utgör följande i den kungl. propositionen förekommande uttalande av föredragande departementschefen: »Att enbart straffbestämmelser icke visat sig tillräckliga för att förhindra olaga kringföringshandel och tillfällighetsförsäljning, vilka för närvarande synas florerå i betydande utsträckning, torde vara obestridligt». En väsentlig orsak till detta förhållande,

såvitt nu angår olaga tillfällighetsförsäljningar eller realisationer, lärer vara att söka i de för närvarande allt för obetydliga påföljder, som drabba den, som gjort sig skyldig till olaga realisation, ett förhållande som i sin ordning torde vara ägnat att förminska åklagarnas intresse att inskrida med åtal. Straffet utgöres enligt 18 § i ovan nämnda kungl. förordning av böter från och med fem till och med femhundra kronor, men numera, efter tillkomsten av lagen den 24 september 1931 angående dagsböter utom strafflagens område, av dagsböter. Avledning finnes att antaga, att de med stöd av sistnämnda lag utdömda böterna icke sällan rent av understiga, vad enligt ovan relaterade bestämmelser skolat utgå i avgift för realisationen, därest tillstånd därtill sökts och erhållits. Såsom belysande må anföras, vad under förarbetena till den kungl. propositionen i annat sammanhang yttrats av en länsstyrelse, eller att inom berörda län sökanden regelmässigt återkallat sin ansökning om realisation, då han blivit uppmärksamgjord på lagens bestämmelser om viss avgift för densamma.

Nu påtalade bristfällighet i de gällande bestämmelserna om realisation torde, enligt vad upprepade klagomål från köpmannahåll giva vid handen, motivera en skärpning av dessa bestämmelser. En lagändring av sådan innebörd lär kunna genomföras utan sammanhang med en mera allmän revision av näringsfrihetsförordningen. Förutom de möjligheter, som härvidlag redan beaktats i den kungl. propositionen — vilken upptog bestämmelser om rätt för åklagare att till säkerhet för blivande böter beslagtaga saluhållna varor intill ett visst värde och om ådömande av särskilt straff vid upprepad förseelse — synes erbjuda sig en annan utväg, nämligen att i nämnda förordning införa bestämmelse av innehåll, att den som dömes till ansvar för olaga realisation tillika skall förpliktas att till vederbörande länsstyrelse utgiva förut omförmälda avgift med belopp, som han enligt domstolens beprövande haft att erlægga, därest tillstånd till realisationen sökts och erhållits. Att dömande myndighet sålunda komme att meddela föreskrift jämväl beträffande under administrativ myndighets uppbörd stående avgifter av skattenatur, förekommer redan flerstädes. Särskilt torde här böra erinras om innehållet i 3 § av kungl. förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 23 oktober 1908, varest för utlänning samt vissa svenska undersåtar, som här i riket bedriva närmare beskriven affärsverksamhet, stadgas dels skyldighet att för rätten att idka dylik verksamhet till närmaste kronouppbördsman i stad erlægga viss avgift i förhållande till den tidrymd, under vilken verksamheten skall bedrivas, dels ock, i händelse av underlåtenhet att erlægga avgiften, skyldighet att vid sidan av bötesstraff utgiva densamma för den tid, varunder den olovliga handeln idkats. Nu anförda bestämmelser avse obestriddigen att tillvarataga ett intresse, som är väsentligen likartat med det, som är föremål för skydd genom stadgandena om realisation. En överensstämmelse även i nu förevarande avseende lär därför vara väl motiverad. Den olikhet,

som beträffande avgiftens bestämmande förefinnes mellan de båda stadgandena, i det att densamma enligt anförda lagrum i förordningen angående bevillningsavgifter utgår med ett i lagen fastställt belopp för viss tidrymd, medan den enligt förevarande stadgande i näringsfrihetsförordningen såsom förut nämnts inom vissa gränser bestämmes efter länsstyrelsens beprövande, synes icke behöva bereda någon svårighet för tillämpning av den föreslagna bestämmelsen jämväl uti sistnämnda författning.

På grund av vad sålunda anförts få vi härmed hemställa,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla att uti 18 § kungl. förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet måtte införas ett tillägg av följande innehåll:
»Den, som utan tillstånd bedrivit försäljning, varom i 9 § 3 mom. sägs, vare tillika skyldig att utgiva den avgift, som skolat utgå för försäljningen, därest tillstånd meddelats.»

Stockholm den 22 januari 1935.

C. Gösta Jacobsson.

Alf Meyerhöffer.

John Gustafsson
i Valnäs.